

הנשרפין פרק תשיעי סנהדרין

עמ.

עין משפט
נר מצוה

לו א מיי פיד מהל רומה
הלכה ב סמג לאוין
קפא:
לו ב מיי שם הלכה א
ועיני כתיב:

תורה אור השלם
1. וכי יקח איש שניא
לרעהו וארב לו וקם
עליו והקדוה נפש ומת ונס
אל אחות הערים האל.
דברים יט יא
2. וכי יצו אנשים וקגפו
אשה הרה וקצאו יקדיה
ולא יקדיה אסון עגוש
יעש באשר ישיט עליו
בעל האשה ונתן
בפללים: שמות כא כב
3. ואם אסון יקדיה ונתתה
נפש תחת נפש:
שמות כא כב

והיה זה כד להמית על לבו והלכה לה על
להרוג אבל על המתים אין זה כדי להמית פטור דמיתו עינין שיהא
מתכוין למכת מיתה ושיכנו מכת מיתה דלם לא מתכוין למכת
מיתה התראת ספק היא דהתרו בו אל מזרוק דשמה תלך על לבו:
גב' אי יומא אסיפא. דקאמר ת"ק

א"נ פגא ופגא בו. תימא אליבא דמאן קא מסיק הכי אי
אליבא דמאן דלמר (מכות דף טו): התראת ספק לאו שמה
התראת זלאו טעמא דספק נפשות להקל פטריין ליה מטעמא דלאו
שמה התראת אפילו סבירא לן דספיקא להחמיר ואי אליבא דמ"ד
התראת ספק שמה התראת הכי

פטרין ליה הכא אל נמנא שפירא
הרג הא מתיביבין ליה דבהה את
זה וחזר והכה את זה ואף על גב
דספק הוה וזנות שאלמו לו אל
תומיר וי"ל דשאני התם שידע
בזכור שיבא לידי ודאי איכור אס
יותיר או אס יכה שניהם משום הכי
שמה התראת אבל הכא בזורק אבן לכו
אינו יודע שיבא לידי ודאי איכור שאינו

ובל קבוע במחצה על מחצה דמי.
מהכא נפקא לן בכל דוכתי
כדאימא פ"ק דמכות (ד' טו. וס)
ותימא ר"ש דלית ליה הך דרשא מנא
ליה ואין לומר משום דמסקיין ר"ש
כרבי דליין נתינה נתינה ואייתר ליה
וארב לו לכל קבוע דלכתי למנא
דכי חוקיה אליבא דר"ש קשה מנא
ליה כל קבוע ועוד כיון דפטור ר"ש
אפילו בזכום ישראלים עד שיאמר
לפלוני אני מתכוין לא שייך למידרשה
כלל וי"ל דיש לפרש לר"ש בשמשה
ישראלים וחד כותי' ואמר לאותו
שעומד שם אינו מתכוין דמפטר
מטעם כל קבוע ומורבד לו וכי
האי גוונא אס כולס ישראלים חייבי:

(זה הדבור שייך לקמן ע"כ)

ומפקא מדרבנן. תימא דפרק
אלו נערות (מכות דף
לז: וס) דס"ד מעיקרא דפליגי רבי
יוחנן וריש לקיש בחייבי מיתות שוגגין
אי פטריין מן התשלומין אי לא ופרקי
ש מי איכא למ"ד חייבין והתנא דכי
חוקיה וכו' ומתוך קושאיו ומוקי
פלוגמא בחייבי מלקות שוגגין ומאי
קושאיו הא איכא הכא תנאי דלית להו
תנא דכי חוקיה וי"ל דהא דפליגי
עליו לאו משום דלית להו היקישא
לענין ממון אחר דבהדי מיתה כגון
זרק חץ בשבת מתחלת ד' לסוף ד'
וקרע שיראית דהליכתו דלמר התם
באלו נערות (דף לז. וס) דפטור
או לדמי ולדות דבהדי מיתה דלשה
אבל לענין דמי הנהרג דוקא פליגי
משום דגלי רחמנא ונתמה נפש וגו'
ממון ומיאו קשה דברייה המנחין
לקמן (דף זב: וס) משמע דאיכא תנאי
דלית להו היקישא כלל דקאמר הניחא
למאן דלית ליה תנא דכי חוקיה אלא
למאן דלית ליה היקישא למא לי וי"ל

דהיינו תנא דברייתא דרבי מגא מדרומא דפרק ד' וכו' (ב"ק דף מב.
וס) דריש אנשים כי נתכוונו זה לזה אע"פ שיש אסון באשה יענשו
אלמא לית ליה ומי' כמותות חשיב ברייתא דחוקיה עיקר טפי משום
דחוקיה בריה דר' חייה ושונה ברייתות של אביי כדלמרינן) כל
ברייתא דלא מיתניא צי רבי חייא וכו' ועי"ל דבכתובות (דף לה.
וס) פריך לר' יוחנן דקיס ליה דלית ליה ברייתא דחוקיה דלעיל
בההוא פרקא (דף לב: וס) תנא התם הבא על אחותו יש לה קנס
ופריך ממתניתין דללו הן הלוקין הבא על אחותו וקו"ל דאיתו לוקם
ומשום ומשני ר' יוחנן (ב"ב דף לז.) דללא אחרו ציל קיפא צל בנו
אין לה קנס מפני שמתמו מיתה צ"ד והא דלא מוטיב מדרבי
יוחנן גופיה לפי שזריך להקשות מתוך הדיוק ומקשה בפשיטות השלשן מברייתא דחוקיה וכו' וכיון דתנא דכי חוקיה מפקא מדרבי
ומדרבנן ונתמה נפש וגו' במאי מוקי ליה לא בממון ולא במיתה דלמרייהו מיפטר מתכוין להרוג את זה והרג את זה דוחק לומר דלא
מוקי קרא במתכוין להרוג את זה והרג את זה דהא פשיטא דבהדי א"ר שיהי שמתכוין לחזירו דכתיב וכו' ינו אנשים וכתיב ואם אסון
יהיה וגו' באשה ומהאי טעמא קשה לן לעיל לר"ש האי ונתמה נפש מאי עביד ליה ממון
שהרג מאי קשיא ליה וזריך לומר דודאי הש"ס לא דחיק כולי האי אבל חוקיה על כרחיה מוקי לה הכי וכו' אס ייהיה אסון כלומר
דין אסון שמתכוין לאשה עמא ונתמה נפש תחת נפש ממש והשם אסיפא דקרא דין אסון ורישיה אסון ממש דלא יהיה אסון לאו צדין
אסון איירי דככל ענין שיש אסון פטור לחוקיה מממון אלא לא יהיה אסון כלל קאמר:

נתכוון להכות את הגדול והלכה לה
על הקטן ומת חייב אלא התראת ספק
להרוג את זה והרג את זה חייב:
ר"ש פטר מיעיב ליה. דהא כדדיא
קאמר לה ת"ק ולמה ליה לר' שמעון
למהדר פרושא ומאי אפילו: הא
נתכוון להרוג את זה. והתרו בו
עליו דהתראת ודאי הוא והרג את
זה חייב דאיכא התראת על צן בריית
והרי מתכוין לצן בריית והרגו ור"ש
אומר וכו'. והאי דשביק רבי שמעון
לסיפא כדדיא ומהדר דאוקיא דרישא
דלא תימא ר"ש פטור אכולהו ואפילו
נתכוון על מתניו והלכה לו על לבו:
אמר אחד מינייהו. קא מיכיא ולא
איכפת להי מינייהו: מאי לר"ש
מקרי ליה מתכוון לו ומיחייב או
דילמא כיון דלי אולא אלאידך ושצקא
ליה להאי הוה נמי ניחא ליה לאו
מתכוון הוא: אי נמי להכות את
הגוף הזה אבל כסבור הוא שהוא
לאובן ומנא שמעון מי אמרינן כיון
דלהאי גופא איתכוון מתכוון הוא לו
או דילמא כיון דלהאי גברא לא
איכין פטור ליה ר' שמעון: עד
שיאמר לפטור אני מתכוין. ואותו
פלוני הרג וכי אמר אחד מינייהו לא
יחד אותו וכן כסבור לאובן ומנא
שמעון לא זהו פלוני שנתכוון לו:
וארב לו. קרא יתירא הוא נכתוב
כי יהיה איש שונא לרעהו וקם עליו:
ורבנן. דפליגי עליה דרבי שמעון
מאי דרשי בה: **אמרי דבי רבי ינאי**
פרט לוורק אבן לנו. לתוך תצורה
של בני אדם כותים^א וישראלים אבל
נתכוין לישראל זה והרג את חזירו
לא אתא קרא למעוטי: **סיפוק ליה**
וכו'. ולמה לי קרא: אי נמי פגא
ופגא. למא לי קרא למפטריה הא
כיון דמאי למימר לכותי' קא מתכווניה
אית לך למפטריה משום דספק
נפשות להקל מוהילנו העדה^ב (יומא
ד' עז: וס): לא לריבא וכו'. ואשמעינן

קרא דפטור משום דהוה ליה כותי'^ג
קבוע ביניהם וילפינן מהאי קרא דכל
קבוע לא פחות מלהיות גזון כמתנה
על מחנה והוי ספק נפשות להקל
ומהכא נפקא לן בכל דוכתי דכל
קבוע כמתנה על מחנה דמי והא
ליבא למילף מיניה כרובא דמי דהא
מהיכא תיתי לן דילמא האי דפטור ליה
להקל ולא משום דחשבי ליה כרובא
אבל מחנה על מחנה על מחנה
ילפינן מיניה דאי לאו כמתנה על מחנה
נפשות להקל ואמאי פטור הא רובא
דישראל יניהו ורבנן אית
להו נתכוון להרוג את זה חייב:
במלוה שצמיחה כהכוב מידבר.
שהיה מתכוין להרוג את חזירו:
נפש תחת נפש. ואי לא נתכוון להרוג
היאך מקטיל וכי איתכוון
מיהא חייב אע"ג דלא נתכוון אלא
לחזירו דהא כתיב וכו' ינו אנשים
וגו' דמי האשה יתן לירשיה:
נתינה

(א) ב"ק מד: (ב) שם
כמותות טו, (ג) שם יומא
פז: (ד) ב"ק מד: כמותות
(ה) ב"ק מד: גימ, גימ,
(ו) גמרא קטן, וכו', (ז)
(ח) למיל עד. כמותות לג,
(ט) במתלוקת ולישא
דכי ינו נקוט. תי"ט,
(ט) מגיה יא. לקמן פז:
כמותות לג, (י) ב"ק מד:
גימ, (יא) ב"ק מד: גימ,
(יב) [במחנה לה], (יג)
שם וי' טוס' צ"ב: ד"ה
וספק, (יד) ב"ק מד: גימ,
(טו) [ועי' טוס' ב"ק מד:
ד"ה כל וטוס' כמותות טו.
ד"ה פרט ותפוסת נדה ית.
ד"ה אסון], (טז) [שם לה.
וטוס', (יז) [במולין קפא],
(יח) [שם לב:].

מוסף רש"י

פרט לוורק אבן לנו.
לתוך תצורת אנשים ויש
בעיני ישראלים אסון
למימר לנפשות נתכוין (ב"ק
מד): אבל שני ישראלים
שמעון ומתכוין להרוג זה
(והרג זה) והתרו בו וקבל
התראת ופלה הכאה על
חזירו מייב (כתובות טו).
תיפוק ליה דרובא
כותים ינדהו. ולא אשמינן
קרא למפטריה (ב"ק טו).
אי נמי פגא ופגא.
חמשה עינים ותמה
ישראלים לא אלוותי קרא
למפטריה (שם) דמאיכא
מיי ליקטליה (כתובות
טו). ספק נפשות. דמי
נפשות. להקל. דהא ויהי
העדה כתיב (שם). דאיכא
תשעה ישראל. דאי לאו
קרא הוא אמרינן ויל פטר
רובא וישראל. איכין.
ואע"ג דלמא לאו להאי
איכין, נתכוין להרוג את זה
והרג את זה חייב. קמ"ל
קרא דהואיל והוה ליה
כנעני קבוע ביניהן כמתנה
על מחנה דמי וספק נפשות
להקל ולכל מיל דקיי"ל
קבוע כמתנה על מחנה דמי
מהאי קרא נפקא לן (ב"ק
טו). במכות שבמיתה.
מתכוין היה להרוג
(כתובות גז). שהוא מתכוין
להרוג את חזירו והכה על
האשה, כמכוב מדיב (שם)
(ד). דכתיב אם אסון
יהיה, שמתה האשה,
ונתמה נפש תחת נפש.
ואע"פ שלא נתכוין אלא
לחזירו, ואשמעינן מתכוין
להרוג את זה והרג את זה
חייב (כתובות גז). ונתמה
נפש תחת נפש ממון.
אס אסון יהיה שמה
האשה, יתן ממון דמי
האשה לירשיה, שאין עליה
חייב מיתה, שלא מתכוין לה
אלא לחזירו נתכוין, דכתיב
וכי ינו אנשים (יחיד)
קפבר רבי נתכוין להרוג את
זה והרג את זה פטור
ממיתה ומתלה ממון
(תרי"ג ר"א). באמרה
נתינה למשה. ומת נפש
תחת נפש (שם).